

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 450/2013-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. septembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť doc. JUDr. Ľ. H., CSc., B., zastúpeného advokátom JUDr. M. F., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 6 Co 421/2012-453 z 30. januára 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť doc. JUDr. Ľ. H., CSc., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. mája 2013 doručená sťažnosť doc. JUDr. Ľ. H., CSc., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) č. k. 6 Co 421/2012-453 z 30. januára 2013 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“). Sťažnosť bola podaná na poštovú prepravu 6. mája 2013.

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplynulo, že sťažovateľ sa žalobou podanou 13. mája 2002 na Okresnom súde Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) domáhal proti obchodnej spoločnosti P., a. s. (ďalej len „žalovaný“), svojho práva na ochranu osobnosti podľa § 11 Občianskeho zákonníka, do ktorého bolo neoprávnené zasiahnuté konaním žalovaného, ktorý *«ako vydavateľ denníka... uverejnil dňa 16. 03. 2002 na strane 6 tohto denníka článok autora R. K. s názvom „Ústretový krok KDĽ“ v ktorom bol sťažovateľ, ako bývalý minister vnútra SR, v rozpore so skutočnosťou označený za účastníka závažného trestného činu, akým je únos osoby, syna prezidenta Slovenskej republiky, pričom autor článku naviac tvrdil, že sťažovateľ, ktorý sa verejne priznal k účasti na tomto trestnom čine, nebol spravodlivo potrestaný, a to iba v dôsledku tzv. „Mečiarových amnestií“»*. Sťažovateľ sa preto domáhal podľa § 13 Občianskeho zákonníka, aby žalovaný odstránil následky týchto zásahov uverejnením údajov o ich nepravdivosti, poskytol sťažovateľovi primerané zadosťučinenie formou ospravedlnenia, ako aj náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 5 mil. Sk.

Okresný súd rozhodol vo veci sťažovateľa rozsudkom sp. zn. 15 C 36/02 z 5. mája 2004, ktorým uložil žalovanému povinnosť ospravedlniť sa sťažovateľovi a nahradiť mu nemajetkovú ujmu v sume 500 000 Sk a trovy konania. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Predmetný rozsudok napadol odvolaním žalovaný, ktorý žiadal odvolací súd, aby žalobu zamietol a uložil sťažovateľovi povinnosť nahradiť trovy konania.

Krajský súd rozsudkom sp. zn. 6 Co 139/06 z 27. mája 2008 rozsudok okresného súdu v časti, v ktorej bola žalovanému uložená povinnosť ospravedlniť sa sťažovateľovi, potvrdil a v časti, v ktorej bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, zmenil tak, že žalobu zamietol. Rozsudok odvolacieho súdu v jeho zamietavej časti napadol sťažovateľ dovolaním. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej

len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) uznesením sp. zn. I Cdo 15/2009 z 29. júna 2010 rozsudok odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti zrušil a vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Krajský súd uznesením sp. zn. 6 Co 290/2010 z 28. novembra 2011 zrušil rozsudok okresného súdu v časti, v ktorej bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť sťažovateľovi nemajetkovú ujmu v peniazoch, a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že výrok rozsudku v tejto časti nie je vecne správny.

Sťažovateľ sa 20. marca 2012 obrátil na ústavný súd so sťažnosťou, v ktorej namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v uvedenom konaní. Sťažovateľ v predmetnej sťažnosti namietal aj procesné pochybenie krajského súdu, ktorý „ako súd odvolací, postupoval v predmetnom konaní v rozpore nielen so záväzným právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vysloveným v jeho zrušujúcom uznesení, ale aj v rozpore s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, pretože bez toho, aby vo veci zopakoval, príp. doplnil dokazovanie za účelom zadováženia si rovnocenného podkladu pre odlišné hodnotenie dôkazov ako súd prvého stupňa, rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie, hoci ním uvádzaný dôvod zrušenia uvedený v ustanovení § 221 ods. 1 písm. h) OSP nebol daný, čo robí postup odvolacieho súdu a na jeho základe vydané rozhodnutie svojvoľným a nezákonným“.

Ústavný súd uznesením sp. zn. III. ÚS 198/2012 z 2. mája 2012 odmietol predmetnú sťažnosť z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. Vo vzťahu k tvrdeniam sťažovateľa o procesnom pochybení krajského súdu nerešpektujúceho ustanovenie § 243d zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky súdny poriadok“) ústavný súd konštatoval, že „ich sťažovateľ nesprávne subsumoval pod formulované námietky porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a ako také ich posúdil ústavný súd ako zjavne neopodstatnené... Inými slovami, obsah namietaných pochybení potenciálne signalizujúcich arbitrárnosť rozhodnutia krajského súdu... bolo možné kvalifikovane uplatniť prostredníctvom (pre daný prípad aplikovateľného) čl. 46 ods. 1 ústavy

zakotvujúceho základné právo na súdnu ochranu, resp. prostredníctvom súčasti čl. 6 ods. 1 dohovoru garantujúceho právo na spravodlivé súdne konanie.“

Po vrátení veci okresný súd rozhodol rozsudkom č. k. 15 C 36/2002-355 z 20. apríla 2012, ktorým opätovne uložil žalovanému povinnosť zaplatiť sťažovateľovi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 16 596,96 € a trovy konania. Na základe odvolania žalovaného krajský súd napadnutým uznesením predmetný rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Sťažovateľ v odôvodnení sťažnosti okrem iného uviedol:

„V odôvodnení predmetného rozsudku pozostávajúceho zo šesťdesiatichdvoch strán prvostupňový súd podrobne konkretizoval svoje skutkové a právne úvahy, ktoré ho viedli k jeho rozhodnutiu uložiť žalovanému povinnosť nahradiť nemajetkovú ujmu sťažovateľovi v uvedenej výške, pričom tak urobil plne v súlade s právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky... Napriek uvedenej skutočnosti Krajský súd v Bratislave, na základe odvolania žalovaného, uznesením zo dňa 30. 01. 2013, č. k. 6 Co 421/2012-453 opakovane zrušil predmetný rozsudok súdu prvého stupňa, a to napriek tomu, že je stále viazaný právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vysloveným v jeho predchádzajúcom rozhodnutí, aby ako odvolací súd vo veci sám zopakoval dokazovanie a zadovážil si tak náležitý podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov, ak chce dospieť k inému záveru, než k akému dospel prvostupňový súd. Krajský súd v Bratislave navyše predmetné zrušujúce uznesenie opakovane odôvodnil rovnakými argumentmi, ktorými odôvodnil už svoje predchádzajúce rozhodnutie, ktoré bolo zrušené v dovolacom konaní... a tým, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je arbitrárne, pretože mimoriadna rozsiahlosť jeho odôvodnenia ho robí nezrozumiteľným a zmätočným, avšak bližšie žiadnym spôsobom neuviedol, ako k tomuto záveru dospel. Krajský súd v Bratislave, tak opakovane porušil nielen ustanovenie § 243d OSP a bez ohľadu na jeho viazanosť právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, zrušil rozsudok súdu prvého stupňa bez toho, aby sám vo veci vykonal dokazovanie a rozhodol, ale aj ustanovenie § 169 ods. 1 OSP, pretože svoje rozhodnutie náležitým spôsobom neodôvodnil, čím ho postihol arbitrárnosťou...“

Odvolací súd vo svojom rozhodnutí aplikoval ustanovenie § 221 ods. 1 písm. f) OSP, pričom podľa ustanovenia § 243d OSP mal na základe záväzného právneho názoru

dovolacieho súdu aplikovať buď ustanovenie § 220 OSP, ak by z dokazovania, ktoré mal podľa dovolacieho súdu vykonať (ale nevykonaný) vyplynulo, že rozhodnutie súdu prvého stupňa sa zakladá na nesprávnych skutkových zisteniach, alebo ustanovenie § 219 ods. 1 OSP, ak by predmetné (nevykonané) dokazovanie potvrdilo skutkové závery súdu prvého stupňa.

Opakované zrušenie rozhodnutia súdu prvého stupňa na základe právnej normy, ktorej aplikácia v danej procesnej situácii, pri ústavne konformnom výklade, neprichádza vôbec do úvahy, je v príkrom rozpore s ústavou garantovaným právom na súdnu ochranu a robí z rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave, č. k. 6 Co 421/2012-453 rozhodnutie svojvoľné, ktoré porušuje základné právo sťažovateľa vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 Dohovoru...

Sťažovateľ podal túto sťažnosť uvedomujúc si, že napádané rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave nie je rozhodnutím meritórnym ani právoplatným, nemá však k dispozícii iný zákonný spôsob, ktorý by mu umožňoval účinne sa domáhať ochrany jeho porušených ústavných práv, keďže neustálym arbitrárnym rušením rozhodnutí súdu prvého stupňa Krajským súdom v Bratislave mu je odňaté právo použiť na ich ochranu mimoriadne opravné prostriedky... a preto hrozí, že protiústavný stav navodený postupom Krajského súdu v Bratislave bude dlhodobo pretrvávajúť, resp. sa nikdy neskončí...

Postup súdu vylučujúci, aby vec bolo možné ukončiť právoplatným súdnym rozhodnutím, nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty účastníka konania a dobu takéhoto jeho postupu treba hodnotiť ako zbytočné priesťahy v súdnom konaní, a tým aj porušenie základného práva podľa článku 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 6/02). Sťažovateľ je preto toho názoru, že postupom Krajského súdu v Bratislave bolo porušené aj jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR.

... priesťahy spôsobené arbitrárnym rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave, č. k. 6 Co 421/2012-453 pretrvávajú aj potom, ako bola na základe svojvoľného rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré nemá oporu v ústavne súladným spôsobom interpretovanej zákonnej norme, vec vrátená súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.“

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„I. Základného právo Doc. JUDr. E. H., CSc. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30. 01. 2013, č. k. 6 Co 421/2012-453 porušené bolo.

II. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30. 01. 2013, č. k. 6 Co 421/2012-453 sa zrušuje.

III. Doc. JUDr. E. H., CSc. sa priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 5 000,- € (slovom tritisícosemsto eur), ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný zaplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

IV. Doc. JUDr. E. H., CSc. sa priznáva náhrada trov konania vo výške 322,73 €, ktorú je Krajský súd v Bratislave povinný zaplatiť k rukám právneho zástupcu JUDr. M. F., so sídlom B. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne

neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že uznesením krajského súdu č. k. 6 Co 421/2012-453 z 30. januára 2013 bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých sa namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02, IV. ÚS 115/07).

Podstata námietok sťažovateľa týkajúcich sa namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie spočíva v jeho tvrdení, že krajský súd napadnutým rozhodnutím zrušil rozsudok súdu prvého stupňa, nerešpektujúc záväzný právny názor dovolacieho súdu vyslovený v tejto veci, a svoje rozhodnutie náležitým spôsobom neodôvodnil, v dôsledku čoho je napadnuté rozhodnutie arbitrárne.

Ústavný súd zdôrazňuje, že základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) musí byť realizované a napĺňané v celom súdnom procese prioritne tými všeobecnými súdmi, ktoré

konkrétne vec prerokovávajú a rozhodujú. Judikatúra ústavného súdu stabilne pripomína, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci (napr. I. ÚS 214/09). Podľa právneho názoru ústavného súdu preto nemožno akceptovať, aby napĺňanie úsilia o spravodlivé súdne konanie príslušným všeobecným súdom v danej veci nahradzoval ústavný súd svojím vstupovaním a ingerenciou do tohto dosiaľ meritórne neskončeného konania. Ústavný súd môže urobiť zásah na ochranu ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv sťažovateľov až vtedy, keď už ostatné orgány verejnej moci nie sú schopné protiústavný stav napraviť (IV. ÚS 322/09).

Pridržiavajúc sa svojej stabilnej judikatúry, ústavný súd ďalej poukazuje na to, že základné právo na súdnu ochranu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie „je výsledkové“, to znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03), obdobne ako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. júna 2002), vyplýva, že ústavný súd a Európsky súd pre ľudské práva overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V naznačených súvislostiach ústavný súd zastáva názor, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu by mohlo zakladať porušenie označených práv sťažovateľa len v prípade, ak by boli spojené s konkrétnym relevantným nepriaznivým dôsledkom pre sťažovateľa, ktorý bol týmto rozhodnutím spôsobený, pričom by sa tento negatívny dôsledok musel zároveň vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe, prípadne v opravných konaniach.

Z obsahu spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 15 C 36/2002, ktorý si ústavný súd vyžiadal, vyplýva, že po zrušení rozsudku okresného súdu č. k. 15 C 36/2002-355 z 20. apríla 2012 napadnutým rozhodnutím krajského súdu okresný súd opätovne vo veci sťažovateľa rozhodol rozsudkom č. k. 15 C 36/2002-469 z 15. mája 2013 tak, že žalobu sťažovateľa zamietol a zaviazal ho na náhradu trov konania žalovaného. Proti uvedenému rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ 2. septembra 2013 odvolanie, o ktorom bude opätovne rozhodovať krajský súd.

Sťažovateľ teda má možnosť domáhať sa preskúmania pre neho nepriaznivého rozhodnutia okresného súdu využitím riadneho opravného prostriedku, a to odvolania, ktoré napokon aj využil. V odvolacom konaní pred krajským súdom bude mať sťažovateľ možnosť uplatniť svoje odvolacie námietky, ako aj svoje procesné práva. Pokiaľ by jeho odvolacie námietky neboli ani v ďalšom konaní odvolacím súdom akceptované, bude môcť sťažovateľ podať prípadne ešte aj dovolanie. Námietka sťažovateľa, že krajský súd trvalo nerešpektuje záväzný právny názor dovolacieho súdu, by mohla zakladať dovolací dôvod podľa § 238 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (dovolanie je prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci). Túto námietku môže sťažovateľ uplatniť v dovolaní proti meritórnemu rozhodnutiu (rozsudku) odvolacieho súdu.

Ústavný súd preto, rešpektujúc požiadavku subsidiarity vyplývajúcu z čl. 127 ods. 1 ústavy i svoju doterajšiu rozhodovaciu prax, sťažnosť v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Vo vzťahu k námietke nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia a jeho údajnej arbitrárnosti ústavný súd nad rámec odôvodnenia svojho rozhodnutia konštatuje, že toto tvrdenie sťažovateľa nie je dôvodné.

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že krajský súd zrušil rozsudok súdu prvého stupňa z dôvodu nedostatku riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho

rozhodnutia, čo je dôvodom na zrušenie rozhodnutia podľa § 221 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku, pričom v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol: „Súd prvého stupňa napadnutý rozsudok riadne a presvedčivo neodôvodnil. Odôvodnenie napadnutého rozsudku je síce mimoriadne rozsiahle (62 strán), je však nezrozumiteľné, zmätočné a ako také je v prikróm rozpore s cit. ust. § 157 ods. 2 O. s. p. Ust. § 157 ods. 2 O. s. p. nevyžaduje, aby odôvodnenie súdneho rozhodnutia obsahovalo akékoľvek nezrozumiteľné a zmätočné analýzy. Požaduje však, aby súd v odôvodnení rozhodnutia stručne, jasne a výstižne vysvetlil, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec po právnej stránku posúdil. Inými slovami (zjednodušene), odôvodnenie súdneho rozhodnutia musí obsahovať zistený skutkový stav veci, uvedenie, z ktorých dôkazov súd vychádzal a ktoré naopak považoval za bezvýznamné, prípadne nadbytočné alebo účelové a právne posúdenie veci.“

Vo veci samej odvolací súd poukázal na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva vo veciach ochrany osobnosti (ktorú súd prvého stupňa nevezal do úvahy), ako aj na «veľmi podrobný nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 326/09-37, v ktorom ústavný súd vysvetlil otázky stretu práva na slobodu prejavu s právom na ochranu osobnosti. V zmysle judikatúry ESĽP teda treba čl. 10 ods. 2 Dohovoru vykladať tak, že výkon práva na slobodu prejavu môže podliehať sankciám (medzi ktoré patrí aj uloženie povinnosti zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 Obč. zák.) iba za predpokladu, že tu je preukázaná existencia naliehavej potreby takejto sankcie, výnimky z práva na slobodu prejavu treba vykladať reštriktívne, a nevyhnutnosť každého obmedzenia musí byť preukázaná. ESĽP vo svojej judikatúre tiež zdôrazňuje, že v každom prípade stretu práva na ochranu osobnosti s právom na slobodu prejavu treba skúmať, či články boli publikované v dobrej viere za účelom poskytnutia presných a spoľahlivých informácií v súlade s novinárskou etikou a či teda novinári postupovali v súlade s ich „povinnosťami a zodpovednosťou“, ktoré im vyplývajú z čl. 10 ods. 2 Dohovoru (viď rozsudok ESĽP vo veci Ringier Axel Springer Slovakia, a. s. proti Slovenskej republike z roku 2011). Súd prvého stupňa sa z týchto hľadísk s vecou nezaoberal. Neskúmal teda, či v prejednávanej veci existuje naliehavá potreba sankcie vo forme náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch

a či autor článku vzhľadom na všetky okolnosti mohol byť v dobrej viere, teda či postupoval v súlade s jeho povinnosťami a zodpovednosťou, ktoré mu vyplývajú z čl. 10 ods. 2 Dohovoru. Z tohto článku Dohovoru tiež vyplýva, že nie je možné pripustiť, aby novinár mohol formulovať svoje názory len pod podmienkou, že môže dokázať ich pravdivosť. Na druhej strane musí byť rešpektovaný princíp vyváženosti medzi ústavne zaručeným základným právom na slobodu prejavu na strane jednej a základným právom na ochranu osobnosti (viď nález Ústavného súdu SR z 4. 3. 2010 sp. zn. II. ÚS 326/09- 37).»

2. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

Ako možno z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyvodit', zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už označený všeobecný súd meritórne rozhodol pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (II. ÚS 184/06), a preto už k namietanému porušovaniu označeného práva nečinnosťou tohto orgánu nemôže dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte trvalo (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 139/02).

Konanie o odvolaní žalovaného bolo skončené prijatím zrušujúceho uznesenia krajského súdu z 30. januára 2013 a vrátením veci prvostupňovému súdu na ďalšie konanie (20. februára 2013). Sťažnosť sťažovateľa namietajúca porušenie základného práva

na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým rozhodnutím krajského súdu bola ústavnému súdu doručená 10. mája 2013 (na poštovú prepravu podaná 6. mája 2013), teda až po vydaní označeného rozhodnutia krajského súdu a vrátení veci okresnému súdu na nové konanie.

V čase podania s'ťažnosti už krajský súd nedisponoval právomocou vo veci konať, pretože táto bola prijatím rozhodnutia a vrátením veci do prvostupňového konania prenesená na okresný súd. Krajský súd teda v danej etape konania už nemôže ovplyvniť jeho priebeh a ani porušiť základné právo s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, a pretože sa s'ťažovateľ v predmetnej veci domáhal ochrany svojho základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy v čase, keď v označenom konaní pred krajským súdom namietané porušenie základného práva už netrvalo, pripadalo do úvahy odmietnutie s'ťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na konanie bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým rozhodnutím krajského súdu treba uviesť, že k porušeniu tohto základného práva s'ťažovateľa iba samotným rozhodnutím krajského súdu dôjsť nemohlo (mutatis mutandis III. ÚS 143/05, IV. ÚS 11/08).

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

V dôsledku odmietnutia s'ťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami s'ťažovateľa uvedenými v s'ťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. septembra 2013